

6. Navigator tsifrovoy transformatsii: Agile-podkhod v gosudarstvennom upravlenii. (2019). E. G. Potapova. (Ed.). Moskva: RANKhiGS URL: http://www.tadviser.ru/images/2/2d/2_5206608777846981648.pdf [In Russian].

7. Kak Agile ispolzuyut v pravitelstve Norvegii. Novoy Zelandii i SShA. ili o vazhnosti izmeneniy. URL: <https://biz.mann-ivanov-ferber.ru/2016/05/24/kak-agile-ispolzuyut-v-pravitelstve-norvegii-novoj-zelandii-i-ssha-ili-o-vazhnosti-izmenenij/0/> [In Russian].

Любчич Анна Миколаївна
кандидат юридичних наук,
учений секретар НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID 0000-0002-6492-4179

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розкрито суть інклюзивної освіти, проаналізовано стан та проблеми впровадження інклюзивної освіти в Україні та Харківській області. Визначено основні етичні засади навчальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами в світі та області.

Ключові слова: інклюзія, освіта, Харківська область.

The essence of inclusive education is revealed, the status and problems of implementation of inclusive education in Ukraine and Kharkiv region are analyzed. The basic ethical principles of educational activity of students with special educational needs in the region and world are determined.

Keywords: inclusion, education, Kharkiv region.

Забезпечення того, що кожна людина має рівні можливості для навчального прогресу, залишається проблемою у всьому світі. Sustainable Development Goal 4 у галузі освіти та Education 2030 Framework for Action підкреслюють інклюзію та справедливість як основу якісної освіти.

Конвенція ЮНЕСКО проти дискримінації в освіті (1960 р.) та інші міжнародні договори з прав людини забороняють будь-яке виключення з навчальних можливостей або обмеження їх на основі соціальних приписів або сприйнятих відмінностей, таких як стать, етнічне / соціальне походження, мова, релігія, національність, економічний стан та здібності.

Досягнення виключених та маргіналізованих груп та забезпечення їх якісною освітою вимагає розробки та впровадження інклюзивної політики та програм в Харківській області та прописанні основ в Стратегії розвитку Харківської області 2021–2027 рр.

ЮНЕСКО просуває інклюзивні системи освіти, які усувають бар'єри, що обмежують участь та досягнення всіх учнів, поважають різноманітні потреби, здібності та характеристики та усувають усі форми дискримінації у навчальному середовищі.

Організація співпрацює з урядами та партнерами для вирішення проблеми виключення та нерівності в освіті. Серед маргіналізованих та вразливих груп ЮНЕСКО приділяє особливу увагу дітям з обмеженими можливостями, оскільки вони є надмірно представленими серед населення тих, хто не здобуває освіти. Корінні жителі також продовжують відчувати відчуження в межах та від навчання.

Закон України «Про освіту» відкриває широке поле впровадження інклюзії у системі освіти. Міністерство освіти та його партнери ініціювало створення інклюзивно-ресурсних центрів.

Міністерство освіти розробило й затвердило концепцію «Нової української школи» – стратегією реформування середньої освіти до 2029 р. Концепція передбачає високу мету – вчителі набудуть нових компетентностей, які зроблять школу такою, до якої приємно ходити учням, де прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. За основу концепції взята педагогіка партнерства: співпраця між учителем, учнем і батьками, які мають стати рівноправними учасниками освітнього процесу [1].

Інклюзивне навчання на Харківщині запроваджують з 2016 року, і область фактично стала піонером інклюзивної освіти в Україні. А в самому обласному центрі школу №124 ще в 2011 році було адаптова-

но для навчання дітей з інвалідністю в загальному середовищі. Школу і територію навколо неї повністю облаштовано для пересування візочників і заїзду інватаксі. Нині середню освіту в місті інклюзивно здобувають понад 1000 учнів, але школа №124 залишається флагманом у цьому напрямі.

У 22 рази збільшилася кількість шкіл, де створено можливість навчатися для дітей з особливими освітніми потребами, і в області.

У закладах дошкільної освіти кількість інклюзивних груп збільшилась у 23 рази, в них дітей – у 33, – розповіли у департаменті науки і освіти Харківської облдержадміністрації. Інклюзивною освітою охоплено 571 учня у 400 класах 198 закладів загальної середньої освіти, функціонує спеціальний клас. У 65 інклюзивних групах 46 закладів дошкільної освіти навчаються 114 дітей [2].

У зв'язку із нагальною потребою в сучасних економічних умовах повноцінного продовження функціонування впровадженої інклюзивної системи освіти з 2021 р. на Харківщині потребує великих змін у політиці, фінансуванні, керівництві та відповідній освіті вчителів. Однак, це потребує закладення основоположних засад в Стратегію розвитку Харківської області на період 2021-2027 рр. Саме прямий, практичний підхід, надасть актуальності всьому поняттю інклюзивної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інклюзивна освіта в Україні: разом крок за кроком. URL: https://www.irf.ua/inklyuzivna_osvita_v_ukraini_razom_krok_za_krokom/.
2. Інклюзивна освіта: харківський досвід. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/inklyuzivna-osvita-harkivskij-dosvid/>.

REFERENCES

1. Inklusyivna osvita v Ukraini: razom krok za krokom. URL: https://www.irf.ua/inklyuzivna_osvita_v_ukraini_razom_krok_za_krokom/ [In Ukrainian].
2. Inklusyivna osvita: kharkivskiy dosvid. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/inklyuzivna-osvita-harkivskij-dosvid/> [In Ukrainian].